

De Eraut

van de

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 23 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 21 December 1902. No. 1303.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Wapenstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag's namiddags te 12 uren worden ontvangen, komen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden / 1.20, voor het Buitenland per jaar / 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren en aan het Bureau te Amsterdam. Advertenties: van 1 tot 6 regels / 1.20, voor elke regel meer 20 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vreemden, H. C. P. regel.

„Och, dat Gij de hemelen scheurdet.” [KERSTFEEST.]

Och, dat Gij de hemelen
scheurdet, dat Gij nederkwaamt,
dat de bergen van uw aange-
zicht vervloten.
Jesaja 64: 1.

In het feit van Kerstmis ligt, zoo dikwijls
er met uw ziel maar weer inleef, zulk
een zalige verwikkeling.

Dat feit is de geboorte van Jezus.
Van Hem, die in der waarheid is onze
Immanuel.

„God met ons.”
De Middelaar, omdat Hij en waar-
achtig God en waarachtig en rechtvaardig
mensch is.

Zeker, aan de waarheid zijns lichaams
hangt onze zaligheid, maar de Christus is
ook onze Heere en onze God.

Toen de Maagd Maria van de lippen des
engels het: „Wees gegroet, Gij begena-
digde! de Heere is met u; Gij zijt geze-
gend onder de vrouwen!” had vernomen,
werd haar door dienzelfden engel aangekon-
digd het heilig mysterie van wat de apostel
Johannes eens zou noemen: Het Woord is
vleesch geworden. Haar aangekondigd in de
woorden, ons door Lukas bevestigd: „De Hei-
lige Geest zal over u komen en de kracht
des Allerhoogsten zal u overschaduwen;
daarom ook dat Heilige, dat uit u gebo-
ren zal worden, zal Gods Zoon genaamd
worden.”

Op grond mee daarvan belijden wij Ge-
reformeerden dan ook, dat God zijn eigen,
eeniggeboren en eeuwigen Zoon in de wer-
eld heeft gezonden, dewelke eens dienst-
knechts gestalte aangenomen heeft en den
mensch gelijk geworden is, waarachtiglijk
aannemende een ware menscheelike natuur,
met al hare zwakheden, uitgenomen de
zonde, ontvangen zijnde in het lichaam der
gelukzalige maagd Maria, door de kracht des
Heiligen Geestes zonder mans toedoen, alzoo
dat Hij in der waarheid onze Immanuel is,
dat is „God met ons.” (Ned. Geloofsbelij-
denis art. 18).

En deze belijdenis der gereformeerde
Kerk, gaat dan ook vlak in tegen wat het
Panthéisme bedoelt met de menscheelike
Goda. God toch wordt niet, omdat in Hem
alles is. Maar ook gaat in het Panthéisme,
dat de tegenstelling tusschen Schepper en
scheppel, tusschen God en menscheelike
gedachte van den Middelaar verloren en
is Jezus dan eerst nog wel de rechtvaardige
en waarachtige, doch straks alleen maar 'n
mensch, niet eens meer 'n heilig mensche.
Daarom komt er zoo alles op aan, om vast
te houden in uw bewustzijn aan het feit van
Kerstmis, dat het Kindeke van Bethlehem
in der waarheid onze Immanuel is.

God met ons.
Onze van God verordeneerde Middelaar.
En als Gij in dat Middelaarsgehoof nu
goed staat; er vaar van overtuigd en ver-
kerd zijt, dat Maria's Kindeke nu Midde-
laar is; zie dan zult Gij zalige verwikkeling
genieten, als Gij indinkt het feit van Kerst-
mis, dat Lukas in zoo sobere bewoording
mededeelt: En zij baarde haren eerstgebo-
ren Zoon.

Om Immanuel gaat dan ook alle jubel en
vreugd en glans van Kerstmis.

En allen hij die dat verstaat, viert waar-
lijk Kerstfeest; viert feest van de geboorte
van Christus.

Al dat andere, dat stilstaan voor een paar
dagen van het maatschappelijk raderwerk;
dat rusten van vaak zwoegend arbeiden in
uw ambt of bedrijf; dat feestvieren met de
kinderen van de Zondagsschool; dat uitde-
len of ontvangen van kleeren en voedsel;
dat weer eens gezellig saamwezen met wie
anders uit uw huis zijn en er toch in be-
hooren; zie, dat is alles, hoe goed op zich
zelf ook, toch maar bijkomstig.

Zeker, in den guur-kouden Decembaravond,
als buiten het sneeuwveld en de ijvloer
liggen, is, om iets te noemen, de huiskamer
op Kerstmis met haar zachte warmte en de
lichtvreugde, die zij wekt; met haar, heel
anders dan op een gewonen avond, vriende-
lijk-plechtig doen; met haar bekooring van
vertrouwelijke onder ons zijn, een rijkdom
die u toekomt uit de Gratie van uw God.

Maar ook, als aan dien rijkdom ditmaal
het beste ontbreekt, doordat het vertrouwe-
lijk onder ons zijn bekoring verloor, omdat
het juist doet gevoelen het gemis van een
der onzen; ja zelfs, als van dien rijkdom
van de huiskamer op den Kerstavond, jaar
na jaar van uw leven telkens al meer werd
afgenomen en Gij nu eindelijk oud en een-
zaam neerzit op het Kerstfeest; dan kunt
Gij nochtans in den Heere van vreugde

opspringen, en u verheugen in den God
uws heils, indien maar voor uw bewust-
zijn weer opleeft wat Gij in den Immanuel
bezit.

In den Immanuel bezit.
De weelde van het bezit wordt verhoogd
door zich terug te denken in den tijd van
het gemis.

Daarom is het voor een kind des Heeren
wel eens goed, zijn oog te richten op het
eertijds toen hij den Heer nog niet kende.
Het doet zijn ziel dan des te dieper inleven
in den rijkdom van het heden.

Dat terugzien uit een vreugdevol heden
naar een droef donker eertijds, is zoo alge-
meen menschelijk, omdat er zich aan paart
een machtig gevoel van lust. Schrijvers,
die lang hebben moeten worstelen om te
komen, dichtten dikwijls, toen zij er een-
maal waren, het verhaal van 'n jongen-man
met groote idealen, strijdend tegen de be-
zwaren om ze te verwezenlijken, nu eens bijna
bezwikkend, dan weer standhoudend met
vollen moed. En deze hun dichtingen zijn
dan zoo waar, omdat ze er in geven een
stuk van hun eigen leven, de geschiedenis
van hun eigen verleden.

En zoo laat ook de heilige apostel Paulus
de Christenen in Efeze terugzien op hun
verleden, als hij ze schrijft: „Bedenkt dat
Gij eertijds heidenen waart.” Ja, hij werkt
dat zelfs breder uit, wanneer hij ze laat
terugzien op dien tijd, toen ze waren „zonder
Christus, vervreemd van het burgerschap
Israels, en vreemdelingen van de verbonden
der beloften, geen hoop hebbende en zonder
God in de wereld.” (Efeze 2: 12).

Het zou overdreven zijn, dat alles nu maar
zoo onveranderd te willen toepassen op de
meesten onzer. Een overdrijving, waaraan
men zich vaak vrij gedachteeloos schuldig
maakt en waardoor dan, omdat ge niet
gelet hebt op het verschil bij alle over-
eenkomst, het juist niet meer passen wil.

Een „heiden” toch is, naar alle waar-
schijnlijkheid, niemand onzer lezers ooit
gewees. Geboren in een Christelijke maats-
chappij, onder een Christenvolk, uit Chris-
tenouders, is niemand onzer, gelijk die man-
nen en vrouwen daar in Klein-Azië, in den
zin waarin Paulus het schrijft, zonder Christus
gewees. De meesten onzer zijn immers
geboren Christenen, gelijk anderen geboren
Joden of geboren Mohammedanen. En om-
dat wij uit Christenen geboren zijn, waren
wij niet verre van, maar onder het Verbond
der Genade; ja meer, toen ons leven nog
in dagen te tellen was, is dat Verbond ons
betekend en bezegeld in den heiligen Doop.

Daarom als de Efeziërs zonder Christus,
zonder den Middelaar, zonder Immanuel zijt
Gij nooit geweest.

Toch, zij het ook niet in hetzelfde op-
zicht als de Efeziërs, zullen de meesten
onzer, op eigen verleden terugziende, moet-
ten zeggen: Eertijds zonder Christus.

En zie, dan is dit het diepe verschil, dat
die Efeziërs niet, maar Gij wel van jongaf
van den Christus hebt gehoord, zonder dat het
u, om het op zijn zachtst uit te drukken,
veel belangstelling inboezemde; dat die
Efeziërs niet, maar Gij wel, altijd — ook
in dat eertijds — geweest zijt van dat volk,
dat God Zich geformeerd heeft, om Zijn
lof te vertellen, zonder dat Gij zelfs er
maar aan dacht Hem te verheerlijken; dat,
terwijl God die Efeziërs in hun eertijds,
gelijk ook de andere heidenen, had overge-
geven in de begeerlijkheden hunner harten,
de stem van Immanuel tot u — ook in uw
eertijds — telkens en telkens weer uitging
om u toch niet te verhard tegen Hem,
u toch niet los te rukken uit Zijn armen,
u toch niet weg te stelen van onder Zijne
vleugelen, en Gij niet hebt gewild.

Zie, dat maakt het verschil juist zoo
schrikkelijk tusschen ons en die Efeziërs bij
alle overeenkomst in het „eertijds zonder
Christus.”

Een verschil als tusschen een kind, dat
opgroeiend onder vreemden, zijn ouders nooit
heeft gezien en een ander dat opgroeiend
in het huis zijner ouders, altijd tegenspor-
relig, zonder pietelt, van hun liefde, in zijn
dwaasheid, niets weten wil.

Als zulk een kind hebt Gij eertijds ver-
keerd in het Huis des Heeren. Wat hebt
ge toen moeten missen, moeten missen door
u eigen schuld.

Maar als dan nu op het Kerstfeest, met
heel de Kerk van Christus, ook uw ge-
dachten heentrekken naar het Kind van
Bethlehem, en Gij van een heden weet,
waarin ook u geboren is de Zaligmaker,
dan zal u het bezit van Immanuel juist te
rijker worden, indien Gij terugdenkt aan
Zijn gemis in dat eertijds.

Voor al indien voor uw bewustzijn maar
weer opleeft wat Gij nu in Hem bezit.
En niet slechts boven de heidenen, die van

den Immanuel heel niet wisten, maar ook
zelfs boven oud-Iraël, dat zeker wel van
Hem wist, doch toch altijd nog maar als
van den Belofde; zeker wel Hem kende,
doch toch altijd nog maar door de scha-
duwen heen, — hebt Gij hierin zoo veel voor.
Zeker, daar was en daar is geen zalig-
heid buiten den Christus en de poorten des
hemels zijn ook voor Zijn komst in het vleesch,
voor niemand ontsloten dan om het roenoffier
van Golgotha.

Maar toch, wie zal niet de vervulling hoer-
ger stellen dan de belofte, de zaak dan het
teeken.

Voelt niet het kind waaraan dagen en
maanden lang belofde is, dat vader van zijn
verre reis thuis komen zal, zich eerst vol-
komen bevredigd op den dag van 'svaders
komst terwijl hij, nu vader zelf bij hem
is, niet meer taalt naar diens portret?

En zoo is het nu ook met ons, die leven
in den tijd der vervulling.

Het Woord is vleesch geworden.
Immanuel is gekomen.
God heeft Zijn Zoon gezonden.

Dat hebben wij voor, want ook hierin
is deze spreuk waarachtig: de uitgestelde
hoop krenkt het harte; maar de begeerte
die komt is een boom des levens. (Spreu-
ken 13: 12).

In Jesaja 64 wordt ons geteekend dat
innig verlangen van Israël naar de komst
van den belofden Immanuel in dat woord
van hartstochtelijk ongeduld: Och, dat Gij
de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt,
dat de bergen van voor Uw aangezicht ver-
vloten. (Jesaja 64: 1).

Het is een woord midden uit een gebed,
dat h. 63: 15 begint en eerst in h. 64: 12
eindigt. Een gebed van Gods volk, dat
zeker niet alleen betekenis heeft voor oud-
Israel in Babels ballingschap, maar ook voor
het geestelijk Israël tot op den jongsten dag,
en Gij zult dan ook goed doen het in deze
dagen nog eens in zijn geheel te herlezen.
Het gebed uit Jesaja 63: 15 tot 64: 12.

Het woord: Och, dat Gij de hemelen
scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de
bergen van voor uw aangezicht vervloten,
staat er midden in. Het heeft betrekking
zoo wel op wat voorafgaat, als op wat volgt.
In den Hebreeuwschen bijbel is de inleiding
dan ook zelfs eenigszins anders dan in onze
vertaling. Daar toch komt dat woord het
slot van hoofdstuk 63 en niet, zoals hier,
het begin van hoofdstuk 64.

In den aanvang van dit gebed was slechts
gevraagd, dat de Heere mocht schouwen
van den hemel op de aarde. „Zie van den
hemel af en aanschouw van Uwe heilige en
Uwe heerlijke woning,” zoo toch luidt het
begin, (h. 63: 15). En dan wordt, met dat
innig bidden, aan Gods vromen eigen, een
beroep gedaan op de heilige jaloezieheid
en de mogendheden van den Verbondsgod,
op Zijn gemoedsontroering en erbarmen.

Een beroep gedaan, want de bidder heeft
van dat alles thans geen bevinding. Het
gaat hem als de man, die weet dat de vrouw
hem nog lief heeft, maar zich tegen hem
inhoudt, om zijne zonden. En toch van God
alleen moet de redding komen. Jehova is
de eenige toevlucht. Hij toch is Israels
Vader, omdat Hij het volk in het leven
riep. De heidenen mogen al hun toevlucht
nemen tot gestorven voorouders, Israël weet
wel beter en belijdt in zijn bidden tot Jehova
als zijn eenige toevlucht dan ook: Abraham
weet van ons niet, en Israël kent ons niet: Gij
o Heere! zijt onze Vader, onze Verlosser
van ouds af is Uw naam.

Maar de spankracht van het gebed neemt
toe.

Niet maar een aanschouwen van den hemel
af, maar een wederkeren in genade tot
Zijn volk wordt nu afgesmeekt van Jehova.
De bidder toch — gedachtig, hoe ver de
verwijdering tusschen den Heere en Zijn
volk is geworden, wijl dat volk, naar Zijn
rechtvaardig oordeel, waarin Hij zonde met
zonde straft, al meer is afgedwaald van
Zijne wegen en in zijn verharding alle
godsvrucht derft — roept thans: *Keer weder*,
om uwer knechten wil, de stammen
uws erfdeels.

En als hij daarbij ziet op den nood van zijn
volk, het verlies van zijn land, de ver-
woesting van den tempel en het geworden
zijn van Gods volk als ware het een van de
volkeren der wereld, dan bereikt de span-
kracht van dit gebed haar hoogtepunt en
barst uit in dat hartstochtelijk roepen:
Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij
nederkwaamt, dat de bergen van voor Uw
aangezicht vervloten.

Het is een wensch, een verlangen, dat de
Heere het uitspansel, waarachter die andere
hemel, „Zijn heilige en heerlijke woning”
is, moge verschuiven, opdat Hij daar voor
aller menschen oogen worde gezien, en het
ongeloof worde beschaamd.

Een wensch, een verlangen, dat de Heere
van uit die heilige en heerlijke woning moge
nederkomen op de aarde.

En dat nederdalen van God uit Zijn
hemel, kan de bidder zich niet anders denken,
dan gepaard met de meest geweldige natu-
uurverschijnselen.

De vaste, hooge, trotsche bergen der aarde
zouden daarbij voor Gods aangezicht sidde-
ren, versmelten, wegvlieten. En hij denkt
daarbij aan de verterende en verhittende
werking van het vuur, — gelijk vuur rijst-
hout in vlam zet en vuur water doet opbobe-
len.

Als doel nu van dit nederdalen des
Heeren op aarde stelt de bidder: om
Uwen Naam aan Uwe wederpartijders
bekend te maken, opdat voor Uw aange-
zicht de Heidenen beven. Is ook hier, gelijk
overal in de Schrift, de Naam de open-
baring van Gods Wezen, zoo is dan blijk-
baar bedoeld, dat de Heere bij zijn neder-
komen op aarde, in daden van oordeel en
gericht, tot ervaring bringe den verterenden
gloed Zijner heiligheid, tegenover al wat
Hem weerstaat. Een bedoeling, die ook
uitkomt in de daaropvolgende woorden
van het gebed, wijl die ons spreken van
vreeseelike dingen, van geduchte daden,
welke de verwachting nog zullen overtreffen.

Daden, die de Heere doen zal, wanneer Hij
dit gebed mocht verhooren, en, na de heme-
len te hebben gescheurd, nederdaalt op de
aarde en de bergen van voor Zijn aange-
zicht vervloten. En voor de verhooring
van dit zijn bidden: Och, dat Gij de hemelen
scheurdet, dat Gij nederkwaamt, om Uwen
Naam aan Uwe wederpartijders bekend te
maken, — heeft de bidder een grond waarop
hij pleit en dien hij dan ook uitsprekt
voor het oor van zijn God. En deze grond
is niet anders dan de kennis welke hij
van zijn God heeft, van wat die God van ouds
af voor hem en zijn volk gedaan heeft.
Mogen de heidenen al spreken van de hulp
hunner goden, wat Israels God gedaan heeft
voor wie op Hem wacht, heeft elders, van
ouds afgeen ook gehoord, geen oog gezien.
Daarom zegt deze bidder dan ook tot
zijn God: Gij ontmoet den vroolijken en
die gerechtigheid doen, dengene die Uwer
gedenken op uwe wegen. En hierin spreekt
hij uit, niet slechts zijn eigen, maar aller
godzaligen levenservaring, dat de Heere te
middelen van 's levens nood in reddende liefde
tegenkomt een ieder, die blijmoedig gerech-
tigheid doet en Hem gedenkt op Zijne
wegen.

Het zijn deze woorden van Jesaja
die, zij het ook in een ander verband, na-
klinken in het Nieuwe Testament wanneer
Paulus aan de Corinthiërs schrijft over:
Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het
oor niet heeft gehoord en in het hart des
menschen niet is opgekomen, hetgeen
God bereid heeft dien, die Hem liefhebben.
(1 Cor. 2: 9).

In wat nu verder volgt, neemt Jesaja's
gebed een andere wending, doch het ge-
deelte dat wij er van indachten, is reeds
genoegzaam om te verstaan den zin der
bede: Och, dat Gij de hemelen scheurdet,
dat Gij nederkwaamt.

En deze bede is verhoord.
Verhoord in de geboorte van het Kindeke
van Bethlehem, waarin de Christelijke Kerk
te allen tijde heeft herkend het kind
waarvan Jesaja reeds in de dagen van
Juda's koning, Achaz, profeteerde: Ziet, een
maagd zal zwanger worden, en zij zal eenen
Zoon baren, en Zijnen naam Immanuel hee-
ten. (Jesaja 7: 14 en Mattheüs 1: 23 en 23).

Ligt in den naam het wezen, de naam
Immanuel, „God met ons,” duidt het wezen
van Maria's Kindeke zoo juist aan. Neen,
de verhooring van Jesaja's bede is niet
beperkt tot den tijd na Israels ballingschap
in Babel.

Niet te beperken tot den tijd van
den wederopbouw van Juda's, tot een
woestijn geworden, steden; van het her-
stel van het tot een wildernis geworden
Jerusalem, tot den tijd van de vernieu-
wing des tempels, al heeft de Heere
ook toen Zijn mogendheden aan Zijn volk
betoond, ook toen bewezen nog met Zijn
volk te zijn.

Want eeuwen daarna, juist in den tijd dat
Juda's steden, dat Jerusalem in het bijzonder,
tot grooten bloei waren gekomen; dat de
tempel, door Herodes' vrijgevigheid en
kunstzin, in een grooter pracht dan ooit
zijn verhef, ging uit die stad en tempel
de bede op: Och, dat Gij de hemelen
scheurdet en nederkwaamt.

Bede van allen die de vertroosting Israëls,
de verlossing in Jerusalem verwachten.
Bede van de Simeons, de Anna's als zij in
stille nachten, in de stratenstad, of in het
tempel-voorhof, op zagen naar den ge-
sterenden hemel, die als een gordijn zich
boven hunne hoofden uitbreidde.

En als zij dan dachten aan Israëls geeste-
lijk verval, aan dat afdwalen van 's Heeren
wegen, aan die verharding van veler hart,
aan die vele wederpartijders, waarlijk niet
alleen onder de Romeinsche overheerschers
te zoeken, dan werd de energie waarmee
deze bede voor het oor van hun God werd
uitgesproken, des te geweldiger, dan werd
het een bidden in heilig-machtige passie,
dan werd deze bede: Och, dat Gij de
hemelen scheurdet en nederkwaamt, een
kreet van het hart.

En zie, toen is die bede verhoord.
Uit Zijn heilige en heerlijke woning, die
daar ligt verre achter de wolkenluisers
en den saffier-blauwen hemel; uit wat de
Schrift noemt den derden hemel, die daar
ligt hoog boven de sterren, is Hij neder-
gekomen, de eeuwige Zoon van den ewi-
gen God. Nedergedaald in de nederste
deelen der aarde, ontvangen in het lichaam
van de gelukzalige Maagd Maria, uit wier
vleesch en bloed Hem het lichaam is toebe-
reid, als een borduursel gewrocht. (Efeze
4: 9, Psalm 139: 15).

Straks in den stillen Kerstavond worden
de velden van Efratha door hemelsche
glansen overstromd en klinken van engel-
iclippen het eerste Kerst-evangelie en de
eerste Kerstzang. Later gaat met haar
Kindeke, door Jozef vergezeld, Maria op
naar Jeruzalem's tempel, om te brengen
haar reinigingsoffer, twee tortelduiven,
gave der armen, zoo tekenend voor de
heilige armoede van het Christus-kind; om
voor te stellen haar eerstgeborene den
Heere.

En als dan deze dingen geschieden,
leven die bij dag door de hitte en bij
nacht door de koude gesloopte arbeiders,
op de velden van Bethlehem, uit de dom-
meling van hun al-maar-door schapehoe-
dend bedrijf weer op. Leven weer op uit
hun, door uitgestelde hoop, gekrenktheid
van hart, die door de zelfgenoegzame bur-
gerij van Jeruzalem als meester-droomers
gescheldene, en om hun rekenen met een
wissel op de eeuwige hebbespotte verwach-
ters van „de vertroosting Israëls” en „de
verlossing te Jeruzalem.”

Zij leven weer op wijl in het Kindeke
van Bethlehem, belichaming van de Imma-
nuels-gedachte, de bede: och, dat Gij de
hemelen scheurdet, eindelijk dan toch is
verhoord.

Och, dat Gij de hemelen scheurdet en
nederkwaamt.

Het is ook nog heden de bede van iedere
ziel, die na in haar tweede geboorte het
geestelijk-hemelsche leven te hebben ont-
vangen, bij hare bekeering aan Gods recht
en haar ongerechtigheden werd ontdekt;
maar die juist dan snakkend naar de
gemeenschap met God, voelt, dat hare
zonden een scheiding maken tusschen
haar en den Heilige. En zulk een ziel
schept voor het eerst verwikkeling en
leeft op, als zij mag inleven door geloof in
het feit van Kerstmis; als zij mag vat
krijgen door geloof aan het Woord van
haar God: heden is u geboren de Zalig-
maker, de Christus. Immers dan weet zij, dat
haar bede is verhoord; dat God nederge-
komen is ook tot haar; dat zij met heel
de Kerk deel heeft aan dien Immanuel, in
Wien zij aanschouwt het aanschijn des ver-
zoenden Gods.

Doch, niet altijd is de geloofswerking even
krachtig.
Eer zelfs is het geestelijk-hemelsch leven,
den uitverkooren in hun tweede geboorte
geschenken, ook na de bekeering, vaak kwij-
nend mat.
Om hun zonden.

Dat zijn de tijden, waarin Gods kind wat
hem zoeter is dan het leven, de aanschou-
wing van het aanschijn des verzoenden Gods,
niet geniet.
En als bij dat gemis dan nog komt een
zwoegend arbeiden, vooral in een alledaagsch
bedrijf; een voortdurend inworstelen tegen
telkens terugkerende noodden in het licha-
melijk-tijdelijke; dan wordt ook hij zoo
moede, dat niemand het zou kunnen uit-
spreken.

Als ge dan het doffe oog ten hemel slaat,
is u die hemel zoo dicht, zoo vast als een
gegoten spiegel.

Verberging van het aanschijn des ver-
zoenden Gods.

Een verberging bitterder dan de dood.

En ook dan, hijgend naar uw God, ge-
lijk de wonderzels naar lucht, ten tijde van
Juda's groote droogte, schreeuw uw ziel
het uit: Och, dat Gij de hemelen scheurdet
en nederkwaamt!

Zie, in het feit van Kerstmis ligt zulk
een verwikkeling ook voor u.

Maria baarde haar eerstgeboren Zoon, den
Zaligmaker, Christus, den Heere,

